

An aerial photograph of a road network, showing a complex web of roads and highways. A prominent road sign is visible on the left side of the image. The background is a light blue sky with some clouds.

Jász István

Lüktető élet

Mercator
Stúdió

Minden jog fenntartva, beleértve bárminemű sokszorosítás, másolás és közlés jogát is.

Kiadja a Mercator Stúdió
Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője
Lektor: Gál Veronika
Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf
Borítófotó: Fortepan

ISBN 978-963-607-853-9

© Dr. Jász István, 2011
© Mercator Stúdió, 2011

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó
2000 Szentendre, Harkály u. 17.
www.akonyv.hu és www.peterybooks.hu
www.facebook.com/Mercator.Studio
Tel/Fax: 06-26-301-549
Mobil: 06-30-305-9489
e-mail: mercatorstudio@yahoo.com

Jász István

Lüktető élet

Komédia

két részben

2011.

Tartalom

Tartalom	4
Szereplők.....	6
ELSŐ RÉSZ	7
1. JELENET	8
2. JELENET	9
3. JELENET	11
4. JELENET	16
5. JELENET	21
6. JELENET	31
7. JELENET	36
MÁSODIK RÉSZ	44
1. JELENET	45
2. JELENET	48
3. JELENET	50
4. JELENET	63

*Gyermek és kiskamaszkorom két idős tündére,
Herz Elza és dr. Veszprémi Etelka
emlékének ajánlom.*

Szereplők

Dr. Kerényi Etelka nyugdíjas magyartanár

Telcs Elza szótárszerkesztő, szintén nyugdíjban

Monsieur Du Pont

Elemér, nyugdíjas építész

ELSŐ RÉSZ

1. JELENET

A leeresztett függöny előtt. Csöngetés. Elza keresztülsiet a színen, beengedi a másik oldalról érkező Etelkát. Hallani, amint nyitja a bejárati ajtót; ezzel párhuzamosan megy fel a függöny.

2. JELENET

*Elza kétszobás lakásának egyik szobája. Fekvőhely átlósan elhelyezve, éjjeli szekrény, rajta családi fotók. Íróasztal, katalógusdobozokkal, cédulákkal. Sarokban hatalmas **ingaóra**. Telefon.*

- Etelka *Körbenéz. Itt minden úgy megváltozott.*
- Elza *Hát persze. A két szobát újra egybenyitottam.*
- Etelka *Átad egy csokor virágot. Egy doboz bonbon is van nála. Virágot a virágnak.*
- Elza *Ránéz a bonbonra. Skatulyát a skatulyának.*
- Etelka *sértődötten Mit mondasz?*
- Elza *Bukfenc mindent tud.*
- Etelka *Nem értem.*
- Elza *Jaj Istenem, hát az ötvenes években, mikor mi összekerültünk, volt egy rádióműsor. A Csinn-Bumm Cirkusz. Abban szerepelt egy bohóc, a Bukfenc, neki volt az állandó szavajárása, hogy „Bukfenc mindent tud.”*
- Etelka *És hogy jön ez ide?*
- Elza *Udvarolni tanította az Istállómaster Bukfencet, hogy, ha szerelmes, vegyen virágot a lánynak és adja át ezekkel a szavakkal: „virágot a virágnak.” De vehet egy skatulya bonbont is. Mire Bukfenc, aki mindent tud rávágja: mondhatom akkor, hogy „skatulyát a skatulyának!” Vén skatulyák vagyunk Etelkám mind a ketten. Hát mit keresel itt társbérleted, azaz száműzetésed színhelyén?*
- Etelka *Nem találsz ki?*

- Elza Bukfenc nem tudhat mindent.
- Etelka Végre nyugdíjba mentem én is.
- Elza De nem nyugszol.
- Etelka Nem én. Most jön a második ifjúság, vagy az élet harmadik szakasza. Csak tudod az a baj, hogy az embernek vagy ideje van, vagy pénze.
- Elza Néha minden összejön.
- Etelka Nálam eddig nem jött össze. Leülhetek végre?
- Elza Hogyne, hogy megint betelepülj hozzám! Alig tudtalak kipiszkálni. *Ránéz a virágra.* Hozok egy vázát. Tudod, azt a nyugdíjazósat. Ki, visszatér egy vázával. Emlékszel, akkor kezdődött a boldog külön életünk. Amikor én mentem nyugdíjba.

A világítás megváltozik. Emlék.

3. JELENET

A virágcsokor most Etelka kezében van. Kering a szobában, vázát keres.

Etelka	Elzuskám!
Elza	<i>Jön be a másik oldalról, nagy vázával a kezében. Mi kell?</i>
Etelka	Ha volnál szíves kölcsönadni egy vázát. Tudod, érettségi.
Elza	Öngúnnyal Véletlenül van nálam. Milyen volt az érettségi?
Etelka	Szörnyű. Jánost ki is hagyták.
Elza	Miféle Jánost? Úgy tudtam, hogy te egy leánygimnáziumban tanítasz, ott nincsen János nevű tanuló. Egy Johannára emlékszem. Az aranyos volt.
Etelka	Hát ez János. És nem aranyos, hanem Arany. Kihagyták a tételek közül.
Elza	Nem te állítottad össze a tételeket?
Etelka	Idén nem lehetett. Központi tételsor volt. Nyilván túl klerikálisnak minősült.
Elza	Mert „e fiúból pap lesz?” Nem hinném. ¹
Etelka	Ezekről minden kitellik.

¹ Arany János *Családi kör* című versének részlete, melyben önmagáról írt.

- Elza Lehet. *Leül az íróasztalához a katalógusdobozban sorakozó cédulái mellé. Felsőhajt. Mi- nek?*
- Etelka Mit minek?
- Elza Minek cédulázni?
- Etelka Hát a nagyszótár?
- Elza Majd befejezik mások. Nézd csak! *A vázára mutat. „A szótárszerkesztőség dolgozói az osztály Elza néniének nyugdíjba vonulása alkalmából.”*
- Etelka Jó lesz az még valamire. Látod, nekem is kell.
- Elza A váza. De én?
- Etelka Legalább nem lesz az a fúrás-faragás.
- Elza Hiányozni fog a lüktető élet. Amiben ott benne voltam.
- Etelka *Csendesen nevet rajta. Hát bizony. Hirtelen észbe kap. Elzuskám, valami fontos! Arra gondoltam volna, hogy ezután ne főzzük külön-külön a burgonyát!*
- Elza Hanem?
- Etelka Együtt! Egyszeri vízzel, egyszeri gázzal. Ahogy a lányok mondták a IV. Bé-ben, fele költség, dupla élvezet.
- Elza Nem lesz az jó.
- Etelka Miért?
- Elza Mert, miután megfőnek, nem lehet tudni, hogy melyik krumpli kié volt.
- Etelka Ez nem lehet igaz! *Mosolyog, belerakja a virágot a vázába.*
- Elza Víz is kell oda!

- Etelka Minek?
- Elza Tovább tart.
- Etelka Micsoda? A bánat?
- Elza A virág. Miféle bánat?
- Etelka Négy év után nehéz megválni tőlük.
- Elza Lesznek mások.
- Etelka Hát persze. Senki sem pótolhatatlan.
- Elza Mi az hogy! Tudod, hogy kit ültettek a helyembe? Az a csitri még a magyar ábécét sem ismeri. A szoros német ábécéről nem is beszélve. Nem a te tanítványod volt.
- Etelka feláll, kimegy. A konyhából hallatszik a szava.*
- Elza Most mit csinálsz?
- Etelka Feltettem a krumplit. Külön-külön.
- Elza Ne búsulj, Etelka, lesz újabb osztályod, új tanítványaid. Még különbek is.
- Etelka Csak én nem leszek különb. Minden évben egy újabb nótát felejték. *Visszajön. Kintről sístergés. Te Jóisten! Kiszalad. Bűnbánatosan visszajön. Megszűnt a probléma.*
- Elza A feledékenység?
- Etelka Az szüntette meg. A krumpli. Odaégett.
- Elza Az alá sem raktál vizet.
- Etelka Hát nem. Bölcsészdoktor vagyok.
- Elza És nem szakácsdoktor.
- Etelka Sok beszélínivalód van, Elzuskám.
- Elza Etelka, én már a virágnál is szóltam.
- Etelka Szóltál, szóltál. Te nem égettél még oda soha semmit?

- Elza Dehogynem. A teljes életemet.
- Etelka Hogy érted ezt?
- Elza Csak úgy, hogy itt vagyunk egy ilyen társbérletben, két öreg kisasszony, ahogy régen te mondták volna. És akkor, amikor valami kialakulna...
- Etelka Ne haragudj, Elzuskám, rólad a legrosszabb indulattal sem lehet mondani, hogy akár csak megperzselődtél volna. Azt meg végképp nem értem, hogy miért és hogyan akadályoztalak volna a szerelem terén.
- Elza Kínos nekem erről beszélni.
- Etelka Akkor ne beszélj! De ne is vádaskodjál! Igazán tapintatosabb társbérelő, mint én, nem nagyon van a világon. És beszéljünk magyarul, már nem vagyok én se bakfis, te, meg pláne, most mentél nyugdíjba...
- Elza Hát igen, ilyen idős korban a hozzánk illő urak többnyire... Mondom, nagyon kínos az egész.
- Etelka Ki veled! A lányok a IV. B-ben is mindig nekem öntötték ki a szívüket.
- Elza Neked.
- Etelka Olyan bizalmas légkörben éltünk, hogy amit az édesanyjoknak sem mondtak volna el, arról nekem beszámoltak.
- Elza És te tudtál tanácsot adni.
- Etelka Igen. Még, ha megpukkadsz is.
- Elza Szegény édesapád is mindig mondta, ha nincs tudásod, legyen fantáziád.
- Etelka Édesapát csak ne emlegesd!
- Elza A világ legjobb tanára volt.

- Etelka Tudom. Szerelmesek is voltak belé a tanítványai.
- Elza Nekem mondd?
- Etelka Hát erre gondoltál, mint akadályra? Mit tegyek? Túl nagynak találtam a korkülönbséget.
- Elza Nem erről van szó. Bármilyen csúnya is, ki mondom magyarul. Nem az édesapádra gondolok, akinek szívesen odaajándékoztam volna egyedüli kincsemet, a szegény lányok legnagyobb hozományát.
- Etelka Nem voltál te olyan szegény! A Telcsek milliomosok voltak, még József Attilát is támogatták. Mindig el is mondtam az órán, mikor odaértünk.
- Elza Szép tőled. De mondom, sajnós az édesapád nem kezdett maturandákkal, pedig én akkor igazán nem voltam olyan.
- Etelka Milyen?
- Elza Szóval gyönyörű voltam tizennyolc évesen. Én a közelmúltról beszélek, mikor a hozzánk illő urak többnyire szabadrendelkezésű összkomfortos kétszobás lakásokat vettek feleségül és ebben te, mint társbérelő voltál a legnagyobb akadály. Rakd már el azt a nyomorult virágot! Elpusztul víz nélkül! Élőlény az is!

Sötét, időmúlás.

4. JELENET

- Etelka *Bejön, kezében könyvvel. Elza!*
- Elza *A másik oldalról érkezik. Tessék.*
- Etelka Mutatja a könyvet. Látod?
- Elza Nem. Az olvasószemüvegemet nem találom. Valahol az asztal körül hagytam.
- Etelka Hát mégis cédulázol? Minek?
- Elza A nagyszótár. Tudod.
- Etelka Na várj, megkeresem! *Felkapja a cédulás dobozt, kiborítja. Előkerül a szemüveg, odaadja Elzának. Tessék!*
- Elza Mit csináltál te, tökkelütött?
- Etelka Tökkelütött?
- Elza Hát minek nevezzelek, te boldogtalan?
- Etelka Boldognak!
- Elza Mert háromnapi munkámat tetted tönkre egy pillanat alatt? Szép!
- Etelka Egy félóra és rendbe rakom.
- Elza Hogy aztán semmit se lehessen megtalálni?
- Etelka A szemüvedet is én találtam meg.
- Elza Igaz. Mitől vagy akkor boldog?
- Etelka *Felemeli a földre ledobott cédulákat, közben el is olvassa őket, úgy rakja vissza a dobozba. Alhambra, Algier. Algebra, Alfons. Tudod, hogy imádom.*
- Elza Udvarlód akadt?

Etelka	Alfred.
Elza	Kettő is. Alexius Alexander.
Elza	Fordítva!
Etelka	Fordítva udvarolnak?
Elza	A csudát! A cédulákat rakod fordítva.
Etelka	Hát eddig nem találtad el. János.
Elza	Miféle János?
Etelka	<i>Felmutatja a könyvet A kapcsos könyv!</i> ² Arany János Őszikéi! Igaz, hogy csak fotómásolat, de mégis! A keze írása.
Elza	Alfanzerei.
Etelka	Mi van?
Elza	Bohóság.
Etelka	Hogy jön ez ide?
Elza	Csak ide jöhet. Ez a következő cédula, ami leesett. Odaadja Etelkának Alfanzerei, Alfanzereien, die, bohóság. Mint ez a levél a kezemben.
Etelka	Milyen levél?
Elza	Szedi ki a tűzőgép kapcsot a borítékból Kapcsos.
Etelka	Ahogy egy régi cselédünk mondta, „a postás ajánlott az úrnak egy levelet.”
Elza	Itt csak hölgyek vannak.
Eteleka	Az mindegy. Mi van benne, mutasd!

² Arany János öregkori költeményeit egy úgy nevezett kapcsos könyvbe írta. Ennek a fotómásolatáról van szó.

- Elza Várjál! Nekem ajánlotta, nem neked. *Kinyitja, olvassa.* Nem értem. Nézd csak meg!
- Etelka *Belenéz.* Pedig egyszerű. Hülyének néznek harmadszor is.
- Elza Ezt meg hogy érted?
- Etelka Ahogy mondom. Már megint balek leszel. Ha belemész.
- Elza Hogy-hogy balek? Ideadják ezt a lakást most potom pénzért. Részletre. Ez az, amit nem értek.
- Etelka Én meg azt a rövid memóriádat nem értem. Vagy, hogy mondjuk, azt a szelektív memóriádat.
- Elza Miket beszélsz?
- Etelka Hogy nem mindenre emlékszel olyan pontosan, mint, hogy a krumpli vagy a virág alá tettem-e elég vizet?
- Elza Például?
- Etelka Például, hogy kié volt ez a lakás, mielőtt államosították volna?
- Elza Az enyém volt, te is tudod.
- Etelka Na látod. És mikor újítottad fel utoljára ezt a lakást?
- Elza A háború után.
- Etelka Erre emlékszel rosszul. Nem a háború után, hanem az államosítás előtt.
- Elza Na és?
- Etelka Pontosán emlékszem rá. Utána költöztem ide.
- Elza Költöztél? Beutaltak.

- Etelka Beutalni csak kórházba szoktak. Nekem kiutalták ezt a szobát.
- Elza Ki-be, nem mindegy? Elvették.
- Etelka Erről van szó.
- Elza Nem erről, hanem a fordítottjáról. Visszaadják.
- Etelka Ha elfogadnád.
- Elza Ugyan, miért ne fogadnám el?
- Etelka Mert elmesélted nekem azt is, hogy mikor újíttattad fel ezt megelőzően a lakást?
- Elza Tíz évvel annak előtte. Ötévente kellene, de közbejött akadályok miatt...
- Etelka Mik voltak ezek az akadályok, amik közbejöttek?
- Elza Te is tudod, a háború, az összeköltözés...
- Etelka Amikor ugye azt mondogattátok egymásnak, mindenféle lányok-asszonyok, hogy senkinek se lehet három lukja?
- Elza A tűzhelyre mondtuk.
- Etelka Hány társbérlőd lett akkor? Tizenhét? Vagy huszonhárom? És a gyönyörűen felújított lakásod megint csak nem a tied lett, hanem a Kárpát-Duna-Nagyhaza nevében lefoglalta magának Staczek Vilmos házmester nyilas testvér. Igaz, ugyan, hogy megígérte, hogy kipucolja innen ezt a zsidó bagázst. Ezt is elmesélted és erre is emlékszem, mint ahogy arra is, már nem a te elbeszélésedből, hogy eget-földet megmozgattál annak idején, hogy inkább én kerüljek ide, mintsem Varga Julcsa, szalmaözvegy Staczek Vilmosné, aki, mialatt a férje a felelősségre vonás elől Nyugatra tá-

vozott, igen jó elvtársnő lett a Belügyminisztérium besúgói osztályán.

Elza *Körbejár, méricskél, nézelődik.*

Etelka Mit csinálsz?

Elza Ezt a két szobát újra egybenyitjuk.

Etelka Dehogyan nyitjuk egybe!

Elza A lakásomban azt csinállok, amit akarok!

Etelka És velem mi lesz?

Elza Senki sem él örökké.

Etelka *Majd megpukkad.* Nagyszerű. Szóval én döngöljek meg, csak, hogy te újra a füledig el tudj adósodni.

Elza Nem úgy értettem. Valentin bácsi kilencvennyolc éves és egy önálló garzonja van

Etelka Az egyetlen rokonom!

Elza Az egyetlen lehetőséged. Ahogy nekem is. Mert édes Eteikám, minthogy én sem élhetek örökké, és most végre megvehetem magamnak azt a függetlenséget, ami után, ha hiszed, ha nem, te ugyanúgy vágyakozol, mint én, amellett, hogy elismerem, sokban igazad van, én most ezt a lehetőséget nem fogom elszalasztani.

Etelka Szóval megint hülyét csinálsz magadból.

Elza Főbérlet. És ez nagy különbség, majd meglátod te is.

Sötét.

5. JELENET

Megváltozik a világítás: újra a jelen.

- Etelka Akkor látom, hogy éltél a lehetőségeiddel.
- Elza Kis módosítással. Nem főbérelő lettem, hanem tulajdonos. És az is leszek.
- Etelka Szóval még nincs kifizetve.
- Elza Még nincs.
- Etelka Na látod. Ez is az én variációmát támasztja alá.
- Elza *Rosszat sejt.* A te variációdát? Imádod azt a garzont.
- Etelka Imádtam. Most kezdeném megutálni.
- Elza Miért?
- Etelka Felújításra szorul.
- Elza Alig tudtad kivárni, amíg megörökölted!
- Etelka Hát többször is jutott eszembe Valentin bácsi-ról a világ legöregebb asszonya, az a 140 éves francia hölgy, aki kilencvenévesen kötött eltartási szerződést a polgármesterével, aki akkor hatvanhárom éves volt, szóval, mikor tíz év múlva, százévesen eltemette, azt mondta, „Istenkém, vannak rossz befektetések is.”
- Elza Hát bizony vannak.
- Etelka Nem megmondtam? Mibe került ez az olcsó lakás, részletre?

- Elza Kéményjavításba, tetőjavításba, liftátépítésbe, pinceszigetelésbe.
- Etelka És mindez még csak nem is a te lakásod.
- Elza Ott aztán jöhet a festés, a mázolás, burkolás, víz, csatorna, villany, mit hagytam ki?
- Etelka Majd jelentkezik a probléma és akkor megtudod. De hogy most mit hagysz ki, azt most tudod meg, tőlem.
- Elza Ha hagynám.
- Etelka Hagyod.
- Elza Jelentkezett a probléma.
- Etelka A probléma megoldása jelentkezett. Ahogy a IV. B-ben mondták a lányok, fele költség, dupla élvezet.
- Elza Miket beszélsz?
- Etelka Nézd, én nem húzom-nyúzom tovább a dolgot, hidd el, anyagilag is rendbe jövünk, ha én visszajövök.
- Elza Mi az, hogy rendbe jövünk?
- Etelka Hát, amíg kifizetjük a lakásodat.
- Elza Nem kell kifizetnünk, majd kifizetem én. És azt nagyon helyesen mondtad, a lakásomat. Neked ott van a garzon, ami aztán igazán nem bizonyult rossz befektetésnek, mert az öregúr pontosan megérte a törvényes gondozás idejét és csak utána hunyt el a megállapodásnak megfelelően. Úgy, hogy a jó sztorin kívül mi a fenének idézted a fejemre azt a francia öregasszonyt?
- Etelka Mert az a megoldás.

- Elza Nem hiszem, hogy azzal a feltétellel hagyta volna rád a vagyonát, hogy abból te köteles volnál kifizetni az én lakásom fennmaradó részleteit.
- Etelka Hát nem. De a francia a megoldás.
- Elza Tudod, hogy csúfoltak téged a lányok a sokat emlegetett IV. B-ben?
- Etelka Franciabuzinak. Mert azt mondták, minden tetszik nekem, ami francia. Pedig a szifilisz nem tetszett.
- Elza Mi köze ennek a franciákhoz?
- Etelka Hozzám van köze. Minket francia csapatok szabadítottak fel, tudod, és az a francia fiú, aki udvarolt nekem, volt olyan rendes, hogy bevallotta, némi fertőzést kapott. Egyébként a „franc” eredetileg franciabetegség, vagy francnyavalya, nem más, mint a vérbaj, ezért is káromkodnak vele. A káromkodások különben majdnem mind vagy nemi eltévelyedésre buzdítanak, vagy rontó varázslás eredetűek. Kivéve persze azt, amit egy lóval hoznak kapcsolatba, mert arról Illyés Gyula kimutatta, hogy „lófa” törökül karót jelent, és a közismert káromkodás nem más, mint barátságos biztatás az illetékesek számára, hogy az érintett személyt húzzák karóba.
- Elza Már megint ott vagy a katedrán, Etelka. Pedig az a IV. B már régen leérettségizett.
- Etelka Tavaly az utolsó is, pedig az már nyolcadik volt megint. Akkor aztán még beírtam az új elsősöket abban a reményben, hogy ebben a régi-új nyolcosztályos iskolában nyolc évig még békén hagynak.
- Elza De nem hagytak békén.

- Etelka Negyvenéves tanári gyakorlatomat felváltották két húszévesre. De tudod mit, nem is bánom. Különbén láttam a német-magyar nagyszótárt. Fel vagy sorolva a közreműködők között. Gratulálok.
- Elza Most korszerűsítik.
- Etelka Benne leszel?
- Elza Nem tudom. Most már számítógéppel készül, az meg drága, és én nem is értek hozzá.
- Etelka Lesz számítógéped is.
- Elza Ugyan miből? Két nyugdíj nem ér meg egy fizetést. *Odamegy az ingaórához, felhúzza.* Az egyetlen, ami a Telcs milliókból megmaradt.
- Etelka Ezen gondolkodtam el én is.
- Elza A Telcs vagyonon?
- Etelka Nem.
- Elza Az ingaórán? Mert az nem valami híres svájci darab. Baján gyártotta valami helyi órásmester., már akkor, amikor az államosítások híre járt. Szegény apám, Isten nyugosztalja, nagyon ragaszkodott hozzá. Nekem is kedves emlék.
- Etelka *Nem nagyon figyel oda.* A nyugdíjon, meg a fizetésen. Hogy hogy van az, mert annakidején mi fizettünk nyugdíjjárulékot, azzal mi lett?
- Elza Államosították azt is.
- Etelka Nem akarnád azt is visszavásárolni? Részletre ideadja szívesen, aki... elgazdálkodta.
- Elza Ne tépkedd már az idegeimet, bökd ki már, mit akarsz!
- Etelka Venni neked egy számítógépet.

- Elza Jobb a cédulás doboz.
- Etelka Azt nem lehet kiborítani. Remélem, téged se lehet. Majd külön-külön főzünk.
- Elza Nem főzünk külön! Te főzöl otthon magadnak, a garzonodban.
- Etelka Akár vegytintával is megjelölhetjük a krumplicat.
- Elza Nem jelöljük meg! Egyébként értem én, mit akarsz, annyira szenilis még nem vagyok, bár már vagy tíz éve nyugdíjban, míg te most kerültél a tönk szélére.
- Etelka *Feláll, méricskél*ni kezdi a szobát. Az átvezető ajtót újra lezárjuk.
- Elza A vitát zárjuk le. Nem jössz ide, és kész.
- Etelka És, ha azt mondanám, két évről van szó? Mindössze két esztendő...
- Elza Lehet, hogy az életem utolsó két esztendeje.
- Etelka Na látod. Hát nem jobb luxusban eltölteni azt az utolsó két évet, ha az, mint beleszámolni a krumplicat a fazékba?
- Elza *Elgondolkodik.* Mondasz valamit.
- Etelka Te még mindig jobban tudsz franciául, mint én valaha tudtam.
- Elza Von Haus aus.
- Etelka Naturellement.
- Elza Egy franciának akarod kiadni a lakásodat.
- Etelka Bien sure. Ezért akarlak megkérni, feltéve, hogy beleegyezel, hogy tárgyalj te Monsieur Du Pont-nak
- Elza Azt mondod, luxus?

- Etelka Nagyon nagy luxus. Ráadásul csont nélküli, ahogy ...
- Elza ...a lányok mondták a IV. B-ben. Szóval zseb-ből zsebbe. Te csodálkozni fogsz,
- Etelka Hát belemész?
- Elza Bele. De mondom, hogy csodálkozni fogsz.
- Etelka Tündér vagy!
- Elza Kicsit idős tündér, de tündér. Add ide a szá-mot! *Hív, hallani, hogy kicseng és Du Pont felveszi.*
- Du Pont 'Allo! Qui est a l'appareille?
- Elza *A szöveg ugyan a színész anyanyelvén hang-zik el, de tele van franciás fordulatokkal. Másrészt kérjük a színészt, hogy beszéljen francia kiejtés szerint, kihagyva a „h”- hango-kat, raccsolva az „r”-eket, esetleg fel is emel-heti a mondatok végét a francia intonáció sze-rint.* 'Allo! Ez itt Madame Elza Telcs a készü-léknél, aki önt hívta Monsieur Du Pont! Ez ép-pen ma történt, hogy Etelka barátnőm felke-resett megbeszélni egy lakás kiadásának a részleteit.
- Du Pont Nous avons déjà accordé.
- Elza 'Ogy már meg is állapodtak? Tudunk róla, nem igaz? Na'át volna nekem egy sokkal de sokkal zsobb ajánlatom, aki mindenben zsobban meg fog felelni önnek, és a családjá-nak is, 'a van. Egy nagyobb lakás. Két szoba 'all. 'Ogy kié? 'Át az enyém. És, 'ogy...
- Du Pont Ez a lakás, ez 'ol talál'ató?
- Elza Pesten. De Budára néznek az ablakok!

Du Pont	És a bútorzat? Az milyen?
Elza	Szép. Régi.
Etelka	Lepusztult. Felújításra vár az is.
Du Pont	Mert meg kell mondani, asszonyom, én csak a pénzemet 'ozom a lakásba. Zsövök, medjek, sokat zsárok haza, nemzetközi üdjeim vannak. És kényelmetlen kerülzetni valakit, nem igaz?
Elza	'A rám gondol, engem nem kell kerülzetni.
Du Pont	És az ára?
Elza	Az ára ugyanannyi, Monsieur. A'ogy a német mondja, „Ein Mann, ein Wort.
Du Pont	Eine Frau ein Wörterbus. „S“-se!
Elza	Ez nem igaz, uram. Vagy legfeljebb csak anynyiban, 'ogy én aktív koromban egy német-magyar szótárt szerkesztettem.
Du Pont	'a nem 'áborgatom vele, legyen meg önben a zsóság és akarzsa megadni nekem a címét. Ez érdekel, ez a megoldás.
Elza	Alors, je vous attends Monsieur Du Pont. Mon adresse: c'est Budapest, 13-me arondissement Szent István Parc six.
Du Pont	Au revoir, Madame.
Elza	Au revoir, Monsieur. <i>Leteszi a kagylót.</i>
Etelka	<i>Döbbenten nézi.</i> 'át ezt meg 'ogy képzeled?
Elza	'ogy 'ogy 'ogy? Úgy. Pontosabban ugyanúgy, ahogy te. Ami meg az árat illeti, hát jogos a felháborodásod, de nem akartalak diszkreditálni.

- Etelka Azt nem, de beköltöznél hozzám. Hogy gondolod, hogy te meg én, ketten beférünk az én kis garzonomba?
- Elza Nézd Etelka, én most a fejedre idézhetném a saját szavaidat, hogy amikor összeköltöztetek minket, kibírtam huszonhárom vagy tizenhét társbérrelővel is, emlékszel, amikor egyetlen asszonynak sem lehetett több mint három. Mármint lukja. Mármint a tűzhelyen. Most érvelhetnék azzal is, hogy nemcsak te zavarhatsz ki engem a megszokott nyugalamból, hanem...
- Etelka Óriási különbség! Itt két szoba van!
- Elza Szeparálódhatsz ott is, ne félj!
- Etelka A garzon egyszobás!
- Elza A szállodák száz szobásak, minimum.
- Etelka Szállodába költözöl? Annyira jól nem fizet a Monsieur Su Pont.
- Elza Hát nem éppen szállodába, de valami olyasmibe. Mikor ezt mondtad, nem arról beszélünk, hogy ez a két év az én életem utolsó két éve lehet? Hát én elhatároztam magam. Nem kell nekem számítógép, sem különösebb luxus, de unatkozni nem fogok ebben a két évben!
- Etelka Mit teszel?
- Elza Utazni fogok. Az életem hátralévő idejében csak annyit leszek itthon, amennyit kimosok, vagy inkább kimosatok, fizeti a Monsieur Du Pont. Szervezett utakra gondoltam, az mégis egyszerűbb. Mert, hogy hol távozom, úgy értem végleg, az már nekem mindegy, de nem volna jó, ha az az út addig kényelmetlen lenne.

- Etelka És én miért csináljam ezt az egészet?
- Elza Miért? Pénzért. Sok pénzért, sokkal több pénzért, mint a kettőnk nyugdíja meg rezsije együttvéve. Mert azt mondanom sem kell, hogy a bevétel fele a tied. Lehet, hogy a krumplival garasoskodtam annak idején, de majd meglátod, milyen nagyvonalú tudok lenni. A lakás ugyanis minden ellenkezésed dacára,
- Etelka Ellenére!
- Elza Tudom.
- Etelka A „dacára” a „trotz dem” tükörfordítása, a magyarban kerülendő.
- Elza Juszt is dacára, szabadrendelkezésű, a felét már kifizettem, a maradékot kifizeted majd te, illetőleg Du Pont úr. Hát nem a legtermészetesebb, hogy, amennyiben arra a bizonyos egyéni útra készülődöm, előtte végrendeletileg rád hagyom. Teljes berendezéssel együtt.
- Etelka Te csak ne halj meg, nincs itt olyan érték, amit érdemes volna megörökölni.
- Elza És az óra?
- Etelka Csak kölönc a nyakamon. Minden este fel kell húzni.
- Elza Akkor itt van a lakás. Lesz egy egyszobás garzonod és egy kétszobás, teljes komforttal, azt adod ki, amelyiket akarod. Ha eszed van, úgy teszel majd, mint én, kiadod mind a kettőt és járod a világot.
- Etelka Csak meg ne járd!
- Elza A világot? Dehogynem. Na, mit szólsz hozzá?
- Etelka Megjárja.

- Elza Utálom a szóvicceket.
- Etelka Én meg ezt a helyzetet utálom.
- Elza Te, Etelka? Hiszen te kértél meg engem. Többet is adtam, mint amennyit kértél. Most mit utálsz ezen?
- Etelka Látom a jövőt, Elzuskám. Megjössz, felfordítasz mindent, és amikor azt sem tudom már, hogy hol a fejem, újra elindulsz kéjútazni.
- Elza Ha itthon maradnék, az jobb lenne? De, ha nem tetszik, csináld vissza az egészset! Egy telefon, és Du Pont úr úgy költözik hozzám, hogy az egész összeg az enyém; nem hozzád megyek két út között, hanem valaki máshoz, aki ugyanúgy örökli majd a lakásomat teljes berendezéssel, mint ahogy te örökölted Valentin bácsitól azt a garzont. Az ötlet jó, köszönöm szépen. Mi a fenének spóroljak hetven akárhány évesen? Neked sem ajánlom.
- Etelka Mit szólhatnék? Döntöttél.

6. JELENET

A leeresztett függöny előtt, de most Etelka garzonlakásába lépünk majd. Itt van mód arra, hogy Elza úti filmjei a szponzor utazási irodák csodáit mutathassák be a közönségnek. Rendezéstől függően a két asszony beszélgetése folyhat úgy is, hogy a közönség helyére képzeljük a televíziós készüléket is a videóval.

- Elza *Be, csomagokkal. Szervusz, vagy ahogy most tanultam, Tschüss. De már lehet két „s”-szel is írni, a scharfes „s”-többé nem kötelező.*
- Etelka *Legyél jól érkezett!*
- Elza *Miket beszélsz?*
- Etelka *Nem így mondják? Németül „Willkommen”, franciául „bienvenue”*
- Elza *Hogy én milyen jól érkeztem! És milyen jól utaztam! Azt te el se tudod képzelni! Én viszont meg tudom mutatni, ha van egy... és van egy videód! Gratulálok! Du Pont úr pénzén?*
- Etelka *Igen. De inkább mondhatjuk, az én idegeimen. És te? Jól vagy?*
- Elza *Nincsenek is idegeim. Vagy, ha vannak, ki vannak vasalva. Apropó! A vasalt ruha?*
- Etelka *Az megvan. *Megszólal a telefon.**
- Etelka *Felkapja. 'Ogy mi nincs, Monsieur Du Pont? Electricité? Kifárad a folyosóra, ... Értem. Ön nem fáradt, csak dű'ös? Ott talál egy dobozt. Boa. Nem, nem kígyó és nem liget, doboz. Szóval "boat"-nak mondják, „t”-vel a végén? Abban van a biztosító. 'ogy be van már bizto-*

sítva? Biztosítékot akartam mondani. Remek. Na azon van egy bárány. Bárány? Nem bárány! Gomb! Nem „mouton”! „Bouton”! Nem mindegy, Monsieur Du Pont. Annak a benyomásával indul el az elektron a lakásában. 'ogy mi a benyomása? 'ogy zsobben is tudhatnék fransziául? Negyven évig tanítottam!

- Elza Mondom, egy csoda volt az a hajóút.
- Etelka 'ogy a fürdő úszik? Arra való! Aki fürdik, az úszik is.
- Elza Most képzeld csak el, a hajó megy a tengeren és mi a hajón úszunk. Egy olyan medencében, aminek átlátszó fala van, és kíváncsi meg bárátságos delfinek és fókák hívnak játszani!
- Etelka Bokáig ér a víz. Na, abban nem lehet úszni. Élni sem. Értem, a fürdőszoba! 'ogy miért? Nézze, Monsieur Du Pont, ezt ne'éz elmagyarázni.
- Elza Erről már van felvételem, nézd csak meg! *Elza beteszi a videóba a kazettát. Mind a ketten a képernyőre bámulnak, mialatt Etelka tovább telefonál.*
- Etelka Tudja, mikor utoljára felújították ezt a lakást olyan ördögbe végzett munka volt. Gondolom így mondják franciául azt, ami csak úgy össze van ábdálva!
- Elza Nagyon igazad volt, édes Etelkám! Látod ezt a svéd asztalt? Ez volt a reggeli, meg a vacsora.
- Etelka *Nagyokat nyel, eltartja a kagylót magától. A kagylóból kihallatszik Du Pont kiabálása.* Ne készítsen a Monsieur mindenféle ördögi petárdát, ne csapjon ilyen pokoli lármát, mert csak azt 'allom, 'ogy dü'ös, nem értem meg, mit akar? Maga minden ördögnek rögtön

megadja magát, amilyen türelmetlen! A megoldás nem az ördög, nem boszorkányság, szíveskedjék a kádban a dugót félig a lefolyóra tenni!

- Elza A hajón minden apartementhez külön fürdőszoba járt.
- Etelka Tussolóval?
- Elza Nem. Káddal. Most képzeld csak el, víz a vízben vagy úgy is mondhatjuk, víz a négyzeten. A tengeren, a vízen ringatózik a hajó és benne én egy kádban, szintén a vízben ringatózom. Tudod, bár van a kamerán távkapcsoló, erről azért mégsem készítettem felvételt.
- Etelka Miért?
- Elza Isten tudja, valahogy úgy éreztem, már nem én vagyok a születő Vénusz.
- Etelka *A telefonba.* Mert így kisebb a lefelé áramló víz nyomása és nem jön ki a fürdőszoba közepén levő lefolyón. Bernouilli törvény. Nem a parlöman 'ozta. Áramló folyadékok és gázok. Fizika. Physique. Első gimnázium. Maguknál lycée van? Ott talán az ötödik. 'ogy dugó az nincs? Önöknél? Nem, nálunk? A drágán kiadott lakásban? Ezt talán a tulajdonostól kérdezze! Itt van. Átmenetileg. 'ogy Ön elutazik átmenetileg? Tőlem me'et a zöld ördögbe is, mialatt távol lesz, én mindent meg fogok csináltatni a lakásában. Jól lenne az ördög, 'a én nem lennék; nagyon különös volna, 'a nem sikerülne nekem. Az ördög nem veszít rajta semmit,, még, 'a az ördög avatkozik is bele, a'ogy magyarul mondanák,, még, ha cigánygyerekek potyognának is az égből. Nem lesz kisebbségi ejtőernyős ugró verseny. Ez csak egy magyar mondás. Tudja olyasmi, mint

amikor maguk azt mondják, vénségére minden ördögből szerzetes vagy remete lesz, a'ogy maga is csuda szelíden fog visszatérni a lakásába. *Leteszi a kagylót.* Ffű, ez nehéz volt.

- Elza Pokoli nehéz.
- Etelka Hát igen. Az érettségi előtt mindig tartottam egy órát a gallicizmusokról, a „diable”, az ördög volt a példa. A monsieur szerint nem tudok elég jól franciául. Igaz, a huszonnégyből, jó, ha tizet mondtam, de kíváncsi lennék, ő hányat mondott volna?
- Elza Egyet, de azt elég hangosan, ahogy a kagylóból kiszűrődött.
- Etelka Éspedig?
- Elza Hogy az ördög vigye el ezeket a keleteurópai lakásokat! Különben pedig nem felelőtlenség megígérni egy teljes felújítást ilyen rövid időre?
- Etelka Hátha hosszabb lesz ez az idő?
- Elza De csak telefonál, mielőtt megjönne?
- Etelka Ugyan ideiglenesen, de ez az ő lakása. Kulcsa van hozzá. Miért telefonálna?
- Elza Hát... hogy elkerülje a meglepetést.
- Etelka Megzavarná a légyottodat?
- Elza Talán. Akár hiszed, akár nem, én bekrapekoztam.
- Etelka Mit tettél?
- Elza Hát tenni éppen nem tettem semmit, de, ha már így hozta a sors, én szívesen beköltözöm arra a három napra, abba az üresen maradt lakásba. Ha összejön, összejön.

- Etelka Milyen frivol hang ez, Elzuskám?
- Elza Elég ideig voltam jó modorú. Nem mondhatom, hogy bevált volna.
- Etelka Én nem tudom, hogy Du Pont úr belemegy-e?
- Elza Hogy beköltözzem a saját lakásomba? Ameddig megcsi-náltatom neki? Nézzük csak! Óriási határidőnaplót vesz elő Aha, szerencsénk van. A következő útig van vagy öt napunk, azalatt meg lebonyolódik minden.
- Etelka Hát, ha rám gondolsz, nekem most már nagyon elegendem van a haszonélvezetből.
- Elza Ugyan! Elemér nagyon ügyes. Majd ő. *Felkapja a telefont, tárcsáz, beszél.* Halló, Elemér, kedvesem! Két okból is hívom. Először is, hogy halljam azt a gyönyörű baritonját. Aztán meg, hogy lássam is.

Függöny.

7. JELENET

Felmegy a függöny; újra Elza szobája, nagyjából változatlan, de az óra nincs a szobában. Az ágyon, a bútorokon, mindenütt Du Pont szennyes ruhadarabjai hevernek össze-vissza. A megvetett ágyon az ágynemű ágyon van gyűrve.

- Elza *Ránéz az ágyra. „Hát az ágyat mi lelte, hogy így el van gyötörve?”*
- Etelka *Bukfenc mindent tud.*
- Elza *Legalábbis sejti. Nem erről van szó, Etelkám. Hanem egy független fransziának, aki djön-medj és nemzetközi üdjei vannak, miért kellett olyan villámgyorsan elmenekülnie, mikor meghallotta, 'odj én zsövök?*
- Etelka *Fogalmam sincs róla.*
- Elza *Aztán meg, ha történetesen férjes asszonnyal lett volna dolga, csak sejthetné, hogy két ilyen tapasztalt ember, mint te, vagy én, megértjük, hogy „a virágnak megtiltani nem lehet.”*
- Etelka *Nem a kikelet jött, hanem mi jöttünk.*
- Elza *És nem a virág nyílt, hanem a bejárati ajtó.³ Megmondom én neked, édes szívem, miért futott el olyan rekordsebességgel ez a deviza-külföldi? Mert csak ígérte azt a rengeteg pénzt, ami jár nekünk. Elcsajozta az a perna-hajder.*

³ Petőfi Sándor népdallá vált helyzetdalára utal: „A virágnak megtiltani nem lehet, hogy ne nyíljon, ha jó a szép kikelet”

- Etelka Mi szók ezek ajkidon, hogy beszélsz, Elzuskám?
- Elza Mint a csajok abban a sokat emlegetett IV. B-ben.
- Etelka Akkor meg hogy mondhatod ugyanazzal a lélegzettel, hogy „pernahajder?”
- Elza Csak úgy, hogy én valaha Kerényi tanár úr kedvenc tanítványa és ideálja voltam.
- Etelka Csak szeretnél volna lenni.
- Elza Ami azt illet, én a csaja szerettem volna lenni, de már erről beszéltünk. Az ördögnek adom magamat.
- Etelka Mit beszélsz?
- Elza Gallicizmus. Most tanultam. Kétségbeejtő, annyit jelent. Ez a pénz pedig most... duplán kellene.
- Etelka A krapek?
- Elza Mondhatni. A következő társas útra kell befizetnie és én előlegezem meg neki, ameddig pénzhez jut. De vehetjük úgy is, hogy tőlünk jut pénzhez, mert ő fogja a lakást rendbe hozni.
- Etelka Szélhámos.
- Elza Építész. Nyugdíjas, de építész.
- Etelka Házasságszédelgő.
- Elza Szó nem esett közöttünk házasságról.
- Etelka Akkor is erkölcstelen.
- Elza Nagyon remélem. Azt mondják, a Viagra csodákra képes.
- Etelka Viagra? Mi az?

- Elza Olyan gyógyszer, amit, ha a férfiak bevesznek, a nőkön segít. Különben, egy cseppet se aggódj, Etelka, ha össze is költöznék az Elemérrel, egyik lakásban sem fordulnánk elő. Van neki sajátja.
- Etelka Elvált?
- Elza Özvegy. Tudod, mit mondott, Vető József?
- Etelka Az meg kicsoda?
- Elza Filozófus, vagy aforizmár.
- Etelka Milyen rozmár?
- Elza Aforizmákat gyárt.
- Etelka Te meg új szavakat gyártasz.
- Elza Nyelvújítók, mint János.
- Etelka János nem volt nyelvújító.
- Elza Hát ki volt?
- Etelka Feri. Kazinczy Feri⁴. De mit mondott az a Vető?
- Elza A Jóska?
- Etelka Az. És honnan tudsz te erről?
- Elza Egyszer éjszaka nem tudtam aludni a hajón, és unalmamban rádióztam. Képzeld el, bejött valami kabaré, abban mondták helyi idő szerint fél kilenckor, kiszámítottam, itthon akkor hajnali egy óra lehetett.
- Etelka A legjobb idő a kabaréra.

⁴ Kazinczy Ferenc a 19. század elején a magyar nyelvújítás egyik úttörője és legnagyobb alakja. Középiszkolai tananyag, mint Arany János.

- Elza Ráadásul vagy tízéves kabaré volt, most gondold csak el, mi maradt abból időszerű?
- Etelka Amit a Jóska mondott. De látom, én soha nem fogom megtudni.
- Elza Akkor lehull a fátyol: azt mondta, „ha két elvált ember talál egymásra, négyen bújnak ágyba.”
- Etelka Roppant mély igazság, csakhogy az özvegyekkel ugyanaz a helyzet.
- Elza Nálam egy fokkal jobb. Ő ugyan özvegy, de nekem semmilyen férjem sem volt.
- Etelka Három egy a szerelem javára. *A sarokból takarítószerszámokat vesz elő, söpörni kezd.* Gyere idebb, ott még nem söpörtem.
- Elza Meg vagy veszve? Kőművesek, vizesek előtt takarítasz?
- Etelka Mégis csak idejön az az Elemér. *Kezdi összeszedni Du Pont elszórt ruháit is.* De, hogy visszatérjünk a hajóra,
- Elza Nem térünk vissza, ez alkalommal repülősbuszos kirándulás lesz. Párizs és a Loire menti kastélyok.
- Etelka Elzuskám, most te fogsz csodálkozni, mert te győztél most meg engem. Igazad van, a mi korunkban nem kell többé takarékoskodni. Most én utazom, a tiéd a haszonélvezet.
- Elza Oké, időnként cserélhetünk, de most még nem.
- Etelka Félted tőlem az Elemért, mert én tíz évvel fiatalabb vagyok?
- Elza Ugyan kérlek, hiszen, ha megegyeznénk, ő is itt maradna a felújítást vezetni.

- Etelka Hányra jön?
- Elza Hatra. Fel kell mérnie a munkát. Nekem meg hallanom kell a baritonját. Hány óra van? *Te-kintetével az ingaórát keresi.* Hol az óra?
- Etelka Komámasszony, hol az óra?⁵ *Nevet, de azután látva Elza komor tekintetét, ő is elkomorodik.* Mi baj van? Idegesítette az óraütés, aztán mondtam, hogy vegye le, hát levette. Itt lesz valahol!
- Elza Jézus Mária!
- Etelka Mit vagy úgy oda, magad mondtad, hogy egy névtelen órás csinálta Baján. A bajai óra nem nürnbergi tojás!
- Elza A fene egye meg azt a nürnbergi tojás fejedet, te szerencsétlen!
- Etelka Minden este fel kellett húzni. Az a két kölönc olyan nehéz volt, mint a sár!
- Elza Mint a platina. Mondtam, hogy ez maradt meg Telcsék vagyonából! Miért nem értetted meg?
- Etelka *Ijedten.* Nem is tudom.
- Elza Azért nem mondtam meg nyíltan, mert gondoltam, amit az ember nem tud, azt ki sem lehet kényszeríteni belőle. Nem kellett sok kényszer hozzá. Na, édesem, szerezz be egy pipát, úgyis francia-buzi vagy.
- Etelka És te?
- Elza Én nem látok a pipától. Nem így mondják a IV. B-ben, 'a dü'ös az ember?

⁵ Ismert szabadtéri gyermekjáték, „komámasszony hol az olló?” kérdésre a gyerekek helyet cserélnek, miközben egyiküket meg kell fognia a kérdezőnek.

- Etelka De. Viszont minek a pipa?
- Elza Hogy Maigret lehess. Én meg Miss Marple-nak jó vagyok úgy, ahogy vagyok.
- Etelka Ahogy vagy, igen. De neked terveid vannak az Elemérrel.
- Elza Bízunk Istenben és a Viagrában, de tartsuk szárazon a puskaport. *Kis szünet.* Hogy neked milyen igazad volt! Kár volt megvenni a lakást! Sokkal jobb üzletbérelőnek lenni, mint tulajdonosnak.
- Etelka Ezt meg hogy érted?
- Elza Hogy a derék diplomata, aki elcsajozta a pénzt, sokszorosán visszakereste a ki nem fizetett összeget a két nehezebből. Három ilyen lakást is vehettek rajta.
- Etelka Hogy-hogy vehetünk?
- Elza Félreérsz. Nem ti vehettek most, hanem ők vehettek, múlt időben. Mármint Du Pont és az esetleges bűntársa. *Az ágyra mutat.* De Freudnak igaza van, ez nagyon jellemző félreértés.
- Etelka Hogy érted ezt?
- Elza Bizonyos szempontból joggal érzed bűnösnek magad.
- Etelka Én.
- Elza Nem te ajánlottad ezt a nagyszerű üzletet?
- Etelka Miért fogadtad el?
- Elza Rádumáltál.
- Etelka Tisztára, mint a Bartos Kinga.
- Elza A negyedik béből?
- Etelka Még az elsőből.

- Elza Aki szépségkirálynő lett?
- Etelka Később. Harmadikban. Akkor csak az ártatlanságát vesztette el, és mikor megbeszélte...
- Elza Veled.
- Etelka Igenis, velem, az anyjától tartott. Ugyanazt mondta.
- Elza Hogy te beszélted rá? Nem hiszem.
- Etelka A fiú. Ugyanígy fejezte ki magát. „rádumált.” Azt mondta.
- Elza Mit mondott neki?
- Etelka Hogy „feljössz?”
- Elza Nahát, ehhez képest az én szenilis, sőt selektív memóriám legalább negyven gigabájtos.
- Etelka Mi a csoda az a gigabájt?
- Elza Ennyit igazán érthetnél a számítógépekhez, ha már venni akartál nekem egyet a lakás bére-ből! A memóriakapacitást méri karakterekben.
- Etelka Karakterről te csak ne beszélj nekem!
- Elza Mi bajod van az én karakteremmel?
- Etelka Egy kicsit túl takarékos voltál, drágám!
- Elza Én?
- Etelka Te, hát! Mikor ilyen érték volt a birtokodban, miért kellett lecsapnod erre az üzletre?
- Elza Te hoztad.
- Etelka De te csavartad ki a kezemből. Ha maradtunk volna az én garzonomnál, te is birtokon belül maradhattál volna.

- Elza Az órában?
- Etelka Csudát. Az óra maradt volna a helyén. De odakerül, már tudom is, hogyan. Szeget szeggel, órát órával kell helyreigazítani. Pásztorórával.
- Elza Neked nem a memóriáddal van baj.
- Etelka Hanem?
- Elza A haszonélvezet az agyadra ment.
- Etelka Te méysz az agyamra. A gyanúsítgatásaiddal. A rossz lelkiismeretemre való aljas célozgatásokkal. Én visszaszerzem azt a két rohadt nehezéket, de a fejedhez vágom!
- Elza Fogadjunk, hogy nem!
- Etelka Fogadjunk. Mibe?
- Elza A platinába. Ha visszaszerzed, én azonmód eladom és befizetlek arra az útra, amit csak akarsz. De, ha nem szerzed vissza, te fizetsz be engem. Kerül, amibe kerül! Mert én aztán nem akarok megint azon remegni, hogy mi lesz velem a hazatérésem után.
- Etelka És velem? Mi lesz?
- Elza Majd kifizeti helyetted Du Pont úr. A platinából telik, úgyis meg fogod hódítani.

Gyors függöny.

MÁSODIK RÉSZ

- Du Pont Nem. Az a lakás! Négyszáz tsapás!
- Etelka Megverték?
- Du Pont Az ördög négyszázadik tsapása. Tudja, annak a filmnek is ez volt a címe. 'Odj is mondják errefelé? Pes.
- Etelka Mi a fene?
- Du Pont Mikor semmi sem sikerül.
- Etelka Ha „pech”-et akart mondani, ne tedje!
- Du Pont Rám 'ozza a bajt?
- Etelka Nem, tsak tsúnya. Viszont van itt valami, ami szép.
- Du Pont Miről lenne szó?
- Etelka Óráról.
- Du Pont Nem érdekel.
- Etelka Nyelvóráról. Tudja, volt nekem egy nagyon kedves tanítványom, aki most egy igazi fransziától akar órákat venni.
- Du Pont Láthatlanban nem vállalom.
- Etelka Nálam megnézheti. Idetalál, ugye? Hiszen először mi tárgyaltunk egymással. Viszontlátásra. Várom. *Leteszi a kagylót, keresgélget, azután megtalál egy videó kazettát. Ez az. Berakja, odateker az adott helyre, leül, nézi.*
- Du Pont *Megjelenik mögötte, nézi ő is. Csodaszép!*
- Etelka Hogy jött be?
- Du Pont Nyitva maradt az ajtó.
- Etelka Esküdni mernék rá, hogy bezártam. Újra a videóra mered. Már harmadikos korában szépségkirálynő volt.
- Du Pont Honnan van a kazetta?

- Etelka Érettségi után az osztály nekem adta. Minden rajta van. Az ausztriai kirándulástól kezdve,
- Du Pont Az ausztriai kirándulás nem érdekel. A szépségkirálynő annál inkább.
- Etelka Hát persze. Aki tizenegyezer szűzbe szerelmes!
- Du Pont Micsoda?
- Etelka Szoknyabolond. Kötényvadász. Jaj nem, ez már germanizmus!
- Du Pont 'Adja már a 'ülyeségeit! Inkább azt mondja meg, 'odj 'ívják?
- Etelka Bartos Kingának.
- Du Pont És mit tsinál?
- Etelka Ékszerész. De már nem djakorolja, bár szakértő a nemesfémek terén.
- Du Pont És miért kell neki a franszia?
- Etelka Edj franszia kell neki.
- Du Pont Nadjon remélem.
- Etelka Ne reménykedjen, hanem tartson tőle! Kis dög volt már a gimnáziumban is.
- Du Pont És most?
- Etelka Nadj dög lett. De, hát, mint mondtam, ismeri és értékeli a nemesfémeket. Vállalja?
- Du Pont De mennjire! Tudja, mit mondanak erre a fransziák? Il faut risquer tout por tout. Az ember sokért kockáztasson mindent.

2. JELENET

A függöny felmegy.

*Elza lakása: heverő, **ágyneműtartóval**, az ingaóra változatlanul hiányzik. Du Pont izgatottan tesz-vesz a lakásban, rendezgeti a díványpárnákat, virágot rak a vázába. Csöngetés. Du Pont örömmel kisiet, csalódva jön vissza, Etelkával együtt.*

- Etelka Nem akartam, hogy kilógjon a lóláb.
- Du Pont Nem lovagolni indulok.
- Etelka Pedig milyen romantikus találkozás lenne az ügetőn!
- Du Pont Fogadni se szoktam.
- Etelka Én is csak egyszer tettem.
- Du Pont *Kicsit idegesen.* Remélem, most már visszadugtuk a lólábat, údj hodj a viszontlátásra.
- Etelka Elmedj? Az órára még nem is került sor.
- Du Pont Félek, 'odj nem is kerül, 'a itt marad.
- Etelka Pedig itt kell maradnia.
- Du Pont Minek?
- Etelka Az órának!
- Du Pont A felújítás alatt?
- Etelka Az edjik szoba mindig rendelkezésre áll.
- Du Pont „Míg állni látszék az idő, bár a szekér szaladt”
Petőfi.
- Etelka Sándor. „Az óra lüktet lassú percegéssel.”
Arany
- Du Pont János. Mondtam, 'odj tanulok madjarul?

- Etelka Jól teszi. Azért meg külön dítséret jár, 'odj tanulmányozza a madjar irodalmat.
- Du Pont Tanulhatnám magától is, de én údj gondoltam, 'odj barter üzletet kötünk a kis'öldjjel.
- Etelka Mirter üzletről beszél?
- Du Pont Csereüzletet. Ő tanít madjarul én meg fransziául. De 'ol van?
- Etelka Az óra?
- Du Pont A kislány.
- Etelka Inga.
- Du Pont Ídj becézik? Djönjörúen 'angzik már a neve is.
- Etelka Kinga.
- Du Pont Nem értem.
- Etelka Inga az óra. Kinga a lány. De már elvált aszszony.
- Du Pont Aha. Nem mouton, bouton. Nem Kinga, Inga. 'ol marad?
- Etelka Késős volt világléteben. Mindig azt tartotta, 'odj inkább várjanak rá. Megszólal a telefon. Du Pont felkapja
- Du Pont *A telefonba.* 'odj magánál jobb, mert ott nem zavarnak? Igaza van. Megvan a címe. *Kivág-tat. Visszanéz, várja, hogy Etelka is menjen.* Mit vár, kedves tanárnő?
- Etelka Edj órát. *Szomorúan.* Údj látom, letelt.

- Elemér Kérlek alássan. *Rágyújt, pöfékel.* Sokan nem tudják, egy pipa mennyi törődést igényel. Akár az asszonyok.
- Etelka Tömni kell. Meg időnként kaparni.
- Elemér Nem erre gondoltam, hanem, hogy az ember konyakkal kezdi. Whisky is megfelel, de a konyak a legjobb.
- Elza Mi is úgy kezdtük.
- Elemér Szóval konyakkal kell kiöblögetni és azután a harmadik vagy a negyedik már az igaz.
- Etelka Milyen optimista!
- Elemér Az építészek bíznak a jövőben, kezét csókolom. Szóval, akkor már érdemes simogatni, az a márványos gömbölyűség már kívülről is átmelegíti az embert.
- Elza Ejha!
- Elemér A pipáról beszéltem. *Odafordul Etelkához.* Hogyan tetszett érteni azt az optimizmust?
- Etelka Szakmailag. Maguk joggal optimisták, mert mindig lesz munkájuk. A szerelőknak dettó. Pláne, ha olyan rossz munkát végeznek, mint itt. Mi ugyanezért vagyunk kevésbé derűlátóak.
- Elemér Ugyan!
- Etelka Egyre fölöslegesebbek vagyunk.
- Elemér A helyzet valóban nem egyszerű.
- Etelka Csak kétségbeejtő. Mindegy, mit tud az ember.
- Elemér Ezt én nem egészen értem.
- Etelka Nem baj.
- Elemér De a tudását, azt örömmel elismerem.

- Elza Na látod, Etelka.
- Etelka Mit?
- Elza Hogy milyen rendes, tisztességes ember ez az Elemér. Erdemes vele vállalkozni, hiszen te is mondtad, itt nem lehetnek értékesítési nehézségek.
- Etelka Te, Elza, én éppen úgy csodálkozom most rajtad, mint amikor azt mondtad, hogy bekrapokoztál.
- Elemér Mi csodálkoznivaló van ezen, Etelka kisaszszony?
- Etelka Nézze, való igaz, hogy nem vagyok férjezett, de ezt azért nem illik így hangsúlyozni.
- Elemér Hát hogyan szólítsam?
- Etelka A nevemen. Elza, milyen vállalkozásról beszéltél te?
- Elemér Hát lehet akármi, Kávé,
- Etelka Ne haragudjon, itt nem tudjuk megkínálni.
- Elza Közös vállalatra gondolt. De azt csak jogi személyek köthetik.
- Etelka Pedig én is meginnék egy kis közös vállalatot. Mi van még?
- Elza Bété.
- Etelka A Bé Té a Biztonsági Tanács, az ENSZ-ben, ha jól tudom.
- Elza Katedra.
- Elemér Rosszul tudja, kedves Etelka. A BT betéti társaság. Olyan vállalkozási forma, hogy mindenki beleteszi, amije van.
- Etelka *Elzának*. És neked van?

- Elemér Komolyabb összegről beszélt a kedves Elzácska, mint apportról. Mondta, hogy vannak tartalékai.
- Elza Kinnlevőségeim vannak.
- Etelka És mikor beszélt erről a kedves Elza kisaszszony, megismerkedésük előtt vagy után?
- Elemér Még jóval előtte.
- Etelka És maga, hogyan szerzett erről tudomást?
- Elemér Véletlenül fültanúja voltam egy beszélgetésnek.
- Etelka Még a hajón?
- Elemér Ott. Egy idősebb hölgy beszélgetett Elzuskával, a nevére már nem emlékszem, úgy hívták, mint a közértet.
- Etelka Meinl Gyuláné?
- Elemér Nem. Valami Rothschild, vagy mi volt a neve. Arról mesélt, hogyan mentették át a vagyonukat a kommunizmus évei alatt? Vásároltak egy nagy értékű gyémántot és kifúrták az egyik magas sarkú cipőt. A sarkába rejtették és azon jártak.
- Elza Járt így más is.
- Etelka Valóságos járvány lehetett.
- Elemér Járdá.
- Elemér Járulék.
- Etelka Járadék. Milyen szellemes maga, Elemér. És mi lenne az a vállalkozás?
- Elemér Önkormányzatok által értékesített lakások felújítását vállaló B.T
- Etelka Kicsit hosszú. Nem lehetne rövidebben?

- Elemér Dehogynem. Már meg is van. PLATINA BT.
- Elza Innen jut eszembe, az aranynál is értékeőbb lakásbérlőnk mit csinál? Ellent tudott állni neked?
- Etelka Én nem nagyon támadtam.
- Elemér Szabad kérdezni, ő a kinnlevőség?
- Etelka Ahogy én Kingát ismerem, már bennlevőség.
- Elemér Kinga? Kicsoda lenne ő?
- Etelka Hogy úgy mondjam, ő a betéti társaság kültagja. Bartos Kingának hívják, a tanítványom volt. Erre a célra kiválóan alkalmas.
- Elza Milyen célra?
- Etelka Nézd Elzuskám, nekem sok hibám lehet, de van önkritikám. Kinga a rendkívüli és meghatalmazott miniszter az ügyben. Apport ügyben. Du Pont úr úgy fog loholni Kinga után, mint a kiskutya, de még apportírozni is fog.
- Elza Mit csinál?
- Etelka Visszahozza azt is, amit én ejtettem ki.
- Elza Nagyon remélem.
- Elemér *Körbenéz a színen, kikukkant a színpalack mögé is, ahol a szétázott fürdőszoba van. Hát a helyzet súlyos, de nem reménytelen. Van nekem ugyanis egy csudabrigád, amelyik ugyan csak egy napra, de kétségbeesésbe taszít mindenkit.*
- Etelka Miért?
- Elemér Mert lokalizálják a bajt. Hogy egy közismert filmet idézzek, ahova lépnek ott több fű nem teremt.
- Etelka Nem legeltetni akarunk mi a fürdőszobában!

- Elemér Hát ezért ajánlanám én tisztelettel, hogy addig kellene mind a kettejüknek valamilyen társas útra menni, míg ők itt vannak. Utána meg pláne!
- Etelka Megbízható emberek azok?
- Elemér Nagyon! De addig is az értékeket mi Elzuskával jó előre biztonságba helyezzük.
- Etelka Elzuskával?
- Elemér Övé a lakás, nem igaz?
- Elza Te, Etelka, nekem eszembe jutott valami.
- Etelka Érdekes, nekem is.
- Elza Ha a te Kingád, teszem fel, ki is éneklí a sajtot a francia holló szájából, mi a biztosíték arra, hogy ideadja és nem nyeli le?
- Etelka Ilyesmi nekem is eszemben jár.
- Elemér Miről beszélgetnek a hölgyek?
- Elza A tejtermékekről. Tudod Elemér, mostanában nem tudja, mit eszik az ember. Minden meg van fertőzve nehézfémekkel.
- Elemér Nem ez a baj.
- Etelka Hanem micsoda?
- Elemér Az a rohanó élet.
- Elza Lüktető. De abból én már vagy tíz éve kies-tem. Amióta nyugdíjban vagyok.
- Elemér Visszavágyódsz a szótárszerkesztőségbe? A könyvek közé? Itthon is megtalálhatod.
- Elza Itthon a helyemet nem találom.
- Etelka Többek között.
- Elemér Nyugtalan vagy?

- Elza Mi az, hogy! Mintha én ő lennék. *Etelkára mutat.*
- Elemér Várjunk csak! *Zsebéből iránytűt vesz elő. Nézi.* Az egész épület rosszul van tájolva.
- Elza Kialudt a pipád. Gyújts rá újra!
- Elemér Ez is attól van.
- Elza Hogy délután kapjuk a napot? Ez egy hülyeség, Elemér.
- Etelka Nem is olyan hülyeség. Mikor az érettségi dolgozatokat javígtattam, mindig a szemembe sütött a nap.
- Elemér Na látod.
- Elza Fordítsuk meg az épületet?
- Elemér Nem szükséges. De át lehet rendezni a szobát.
- Etelka Már nem érdemes. Többet én nem javítok érettségi dolgozatot, a garzonom meg keletre néz.
- Elemér Kedves Etelka, kisasszony nélkül, most jól mondtam?
- Etelka Remekül. Mit akar kérdezni?
- Elemér Hogy hol fekszik az az ingatlan?
- Etelka A Balzac utcában.
- Elemér Ott más baj lesz. Nagy baj. Nem érez fejfájást, szédülést?
- Etelka Dehogynem. Ha egy reggel úgy ébrednék fel, hogy nem fáj semmim, tudni fogom, hogy meghaltam.
- Elemér Magának sürgősen el kell cserélnie azt a garzont.

- Etelka Akartam, de Elza megelőzött.
- Elemér Csak nem ide akart jönni?
- Etelka egyszer már bevált.
- Elemér Akkor miért ment el innen?
- Elza Én mondtam csődöt. Megvettem a saját lakásomat.
- Etelka Sőt. Fel is újíttatta. Mi több, nem a Platina BT-vel.
- Elemér Hát az nagy baj.
- Etelka Nekem mondja? Azóta is azzal a pokoli rendtelenséggel küszködöm, ami ránk maradt. Mialatt ő jó társaságban hajókázik. Meg Biztonsági Tanácsot alapít.
- Elemér Nézze, Etelka, én tudom, hogy a lakás vagy két évre tartósan ki van adva. Jelzem, Elzuskának van hol lehajtani a fejét. A lelkiismeretem mégsem engedi, hogy néhány alapvető vizsgálatot itt el ne végezzek. Közben némi tudományos magyarázattal is szolgálnék.
- Etelka Ez nem katedra?
- Elemér Nem! Budapest a gyógyvizek városa, jól mondom?
- Elza Inkább a szennyvizeké.
- Elemér Igaza van, mert a szennyvizet beleeresztik a gyógyvizekbe, de nem erről akartam beszélni, hanem a radonról
- Elza Mindenki mondta, hogy a lakás után még egy újfajta adót is fogok fizetni.
- Elemér A radon nem egy új adónem.

- Elza Én meg azt hittem. Volt ugye export, meg reexport, lett adóm, meg readóm, röviden radom.
- Etelka Akkor micsoda?
- Elemér Radioaktív sugárzás, többnyire a gyógyforrások mellett tapasztalható.
- Elza És veszélyes?
- Elemér Dózistól függ. Egy ismerősöm Stockholmban nagyon olcsón jutott lakáshoz és azután csodálkozott, miért kapott agytumort egy fél éven belül.
- Etelka Te Jóisten!
- Elza És mi lett vele?
- Elemér elköltözött és meg is gyógyult. De lehet állandó légcserével is segíteni a bajon. Meg tetszik akkor engedni, hogy elővegyem?
- Etelka Micsodát?
- Elemér A vesszőmet.
- Etelka Bottal akarja ütni a radon nyomát?
- Elza Talán inkább gyújts rá újra.
- Elemér Két kéz kell hozzá.
- Etelka A Viagra nem elég?
- Elemér *Észbe kap.* Most veszem csak észre, hogy mire gondolnak a hölgyek!
- Etelka Ha arra gondol, amire én, szégyellje magát!
- Elemér Én a varázsvesszőmre gondoltam.
- Elza Azt akarsz elővenni? Most mit mondjak erre?
- Elemér Ha impulzust kap, lehajlik.
- Etelka Amilyen csacsi vagyok, én fordítva gondoltam.

- Elemér Na, akkor kezdem előlről. Az ember középtájon él a földből kiáramló és a kozmoszból ideözönlő sugárzásban. De azért nem kell két-ségbeesni, mert, mint minden élőlény, mi is alkalmazkodtunk a környezetünkhöz, más-részt viszont ez a sugárzás aránylag vékony nyalábban éri a felszínt, tehát ki lehet és ki kell kerülni. Csak tudni kell, hol van ez a pászma. Nagyon gondosan kell tehát megvá-lasztani az éjszakai nyugalom és a... hogy mondjam finoman?
- Etelka Ne finomkodjon, Elemér, olyat maga nem mondhat, mint amilyet a lányok mondtak a IV. B-ben.
- Elemér Szóval a gyermekek fogamzása során nagyon fontos számításba venni azt a helyet, ahol a maximális sugárzás éri vagy nem éri a jöven-dő magzatot. Sok veleszületett rendellenesség köszönheti a létrejöttét ennek a sugárzásnak, viszont, ha áttoljuk a másik falra az ágyat, nem lesz koraszülés.
- Elza Itt se valószínű.
- Elemér Ne felejtsd el Elzuskám, hogy két év múlva újra tiéd a lakás.
- Etelka Javíthatatlan optimista.
- Elemér *Odafordul Etelkához.* Azon fölül, ha jól értet-tem, a maga meghatalmazott minisztere jár-kál ide a Du Pont-hoz, mondjuk, hogy nyelv-órára, az apportírozás előkészítése érdeké-ben. Most magára vállalná a felelősséget egy születendő hátrányos helyzetű gyermekért, ha meg tudja akadályozni?

Elemér előkeríti a varázsvesszőt. Ez egy kb. 70 cm hosszú spirál-rugó, U alakúra hajlítva tartja a kezében. Körbe jár vele a szobá-ban.

- Etelka Hogy csinálja?
- Elemér Jól mondja, én csinálom. A sugárzás rám hat, az én kezem remegését nagyítja fel a varázsvessző. De nemcsak a sugárzást érzem, nem csak azt mutatja ki a médium, aki becses engedelmükkel én lennék.
- Elza Hát még mit?
- Elemér A fémeket.
- Etelka Nehéz fémeket?
- Elemér Bizonyára. *Odaér a heverőhöz, a vessző majd kiugrik a kezéből.* Tudtam! Ez nem maradhat itt! *Taszigálni kezdi a heverőt.*
- Elza Most jó helyen van?
- Elemér Körülbelül. Mérjem?
- Etelka Mérje csak! Mit mutat?
- Elemér Semmit. Nincs semmi káros sugárzás. Kinga idejön, akár hármasszó is foghat baj nélkül.
- Elza Tudod, mit mondott erre a mi régi cselédünk?
- Etelka Akinek a postás tett ajánlatot?
- Elza Az. Hogy náluk csak a lányoknak van gyerekük. Az asszonyok már okosak.
- Elemér Megkérdezhetem, hogy Kinga lány vagy asszony?
- Etelka Elvált asszony. Mindenesetre megvan a magához való esze.
- Elemér *Továbbtaszigálja a heverőt.* Mitől ilyen nehéz ez?
- Elza Tudtommal nincs benne semmi.

Elemér	Meg tetszik engedni, hogy felnyissam?
Elza	Nem az enyém.
Elemér	Akkor én felnyitnám. <i>Felnyitja, az ágynemű-tartóba is belenéz.</i>
Elza	Talán egy plü mó van benne, az is Du Pont-é. Én ágynemű nélkül adtam ki a lakást.
Elemér	Én csak egy dunyhát látok. De az nem lehet olyan nehéz, hogy ne tudjam ezt a vacakot megmozdítani.
Etelka	Belenézhetek én is? <i>Odasiet, belenéz.</i>
Elza	Nézzél! Világéletedben nagyon kíváncsi voltál.
Etelka	<i>Elhűl. Az óra!</i>
Elza	<i>Izgatott lesz. A nehezek?</i>
Elemér	Rajta van mind a kettő. Sőt, ahogy látom, még egy évszám is bele van ütve. 1948.
Elza	A fordulat éve.
Etelka	Akkor megvan!
Elemér	Mi van meg?
Elza	Az apport! A künnlevőség.
Etelka	Bennlevőség. <i>Boldog. Ágyban levőség. Hát persze! Mondta, hogy idegesíti az óra, hango-san ketyeg, meg üt is, mondtam, vegye le. El akarta tenni, eltette. Hol a legjobb a hangszigetelés? Ágyban, párnák közt, mint Petőfinél.</i> ⁶
Elemér	Engem viszont egy gondolat bánt, mint Petőfit.
Elza	Micsoda?

⁶ Utalás Petőfi Sándor versére „Egy gondolat bánt engemet, ágyban, párnák közt halni meg”

- Elemér Ha jól következtek a célzásokból, te, Elzuskám valami nagy értéket tulajdonítasz ennek a nehezéknek. Ki van fúrva, mint Meinl Gyuláné cipősarka?
- Elza Nem.
- Elemér Kár. A varázsvessző pedig nem téved.
- Etelka De maga, Elemér nem tévedhetetlen. Maga mondta, hogy csak a maga mozgását nagyítja fel a varázsvessző?
- Elza És miért volna jobb, ha ki lenne fúrva?
- Elemér Akkor még eladható lenne horgásznehezéknek. Mert, ha úgy van, ahogy gondolom, ez olyan ólom, mint a parancsolat. De van egy sokkal objektívebb módszer is. Szíveskedjen leakasztani a nehezéket és írni valamit egy darab papírra! Az ólom nyomot hagy.
- Etelka Ezért is hívták a ceruzát írónnak Író ónból ered.
- Elemér Katedra! *Egy darab papírt ad Elzának, aki leakasztja a nehezéket és ír vele rá valamit.*
- Etelka Na! Mutasd! Mit írtál?
- Elza *Felmutatja a papírt, de mondja is. Sajnos.*

4. JELENET

Az előszínpadon Etelka, pohárral a kezében. Az érettségi találkózón vagyunk. Etelka a közönség felé fordul, mintha ők lennének az emlékező lányok a IV. B-ből

Etelka Kedves lányok, itt a százévesben, tíz évvel azután, hogy kiléptetek a lüktető életbe, azért meséltem el nektek ezt az egész történetet, mert tudtam, hogy Bartos Kinga, akivel most barátkoztam csak meg igazán, úgyis elpletykál mindent az én lüktető életemnek erről az utolsó lüktetéséről. És nem tudom visszatarítani magam, hogy le ne vonjam a tanulságot, akármennyire furcsán hat ez tőlem, aki igyekeztem benneteket érték megőrzésre nevelni. Értékeink csak addig maradnak értékesek, ameddig nem akarjuk értékesíteni őket, akármennyire katedra is.

V é g e

Budapest, 1999. június 12. – július 12.

Jász István